

Hallintovaliokunta

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta

1 Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Poliisihallituksen asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta VNS 6/2025 vp.

2 Poliisihallituksen asiantuntijalausunto

2.1 Yleistä

Sisäisen turvallisuuden selonteko yhdessä ulko- ja turvallisuuspoliittisen sekä puolustus-selonteon kanssa muodostaa kolmen turvallisuusselonteon kokonaisuuden. Selonteon mukaan kansainvälinen turvallisuustilanne vaikuttaa yhä merkittävämmiin Suomen sisäiseen turvallisuuteen. Tämä muutos edellyttää poliisilta vahvaa varautumista ja valmiutta.

Poliisihallitus on lausunut sisäisen turvallisuuden selonteosta aiemmin lakivaliokunnalle, valtiovarainvaliokunnalle, sivistysvaliokunnalle sekä puolustusvaliokunnalle.

2.2 Poliisin rooli sisäisen turvallisuuden viranomaisena

Poliisi toimii keskeisenä sisäisen turvallisuuden viranomaisena yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Poliisi on kansalaisten sekä yhteiskunnan turvana ja ensivasteena yleisen järjestyksen ja turvallisuuden häiriöinä tai rikoksina ilmenevissä tilanteissa, sekä näihin liittyvissä uhkissa ja niiden ennaltaehkäisyssä, tapahtuivat ne sitten kadulla tai kyberympäristössä. Poliisin rooli on kasvanut merkittävästi monimutkaistuvassa turvallisuusympäristössä, jossa viranomaisyhteistyö, tilannekuva ja toimintavalmius vaativat jatkuvaa kehittämistä huomioiden myös viranomaisten roolit ja toimivaltuudet sellaisten ulkoisten uhkien torjunnassa, jotka eivät ole sotilaallisia tai sotilaalliseksi tunnistettavissa. Lisääntyneen hybridi-vaikuttamisen ja sen kasvaneen uhkan yhteydessä on tärkeä huomioida, että poliisi on usein näiden tilanteiden ensivasteviranomainen ja sen myötä on yhä tärkeämpää, että poliisilla on kyky ja edellytykset varautua toimimaan roolinsa mukaisesti vaikeastikin ennakoitavissa tilanteissa.

Poliisi on tiiviisti läsnä kansalaisten arjessa ja tekee siinä roolissaan jatkuvasti havaintoja turvallisuusympäristöstä ja sen muutoksista. Näitä havaintoja ja saatua tietoa voidaan

hyödyntää turvallisuusympäristön muutosten havaitsemisessa ja hybridiuhkien varhaisessa torjunnassa. Poliisin muodostamat tilannekuvat hyödyntävät myös muiden turvallisuusviranomaisten toiminnan suuntaamista ja kehittämistä.

Poliisilla on selkeä käsitys toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista ja on tärkeää, että tulevia muutoksia arvioidaan jatkuvasti. Muutokset voivat olla huomattavan nopeita ja vaikeasti ennakoitavissa. Toimintaympäristön muutokset vaikuttavat merkittävästi poliisin toimintaan sekä heijastavat yhteiskuntaan, ja siksi näihin on löydettävä muuttuvan ympäristön edellyttämä vaste. Keskeisiä tunnistettuja muutostekijöitä ovat huumeet ja erityisesti tällä hetkellä alfa-PvP, ihmisten muuttoliike, tietoverkkoympäristö, tekoäly, teknologia, talous sekä maan rajojen ulkopuolella tapahtuvat laajavaikuttaiset tapahtumat ja kehityskulut.

Yleisten paikkojen turvallisuuden varmistaminen on yksi poliisin tärkeistä toiminnallisista painopisteistä, jossa väestön yhteiskunnallinen turvallisuuskäsitys tiivistyy. Poliisilla on ensisijainen vastuu varmistaa ns. katuturvallisuus kaikissa tilanteissa, ja tämä vastuu ulottuu koko valtakuntaan. Tähän painopisteeseen liittyvät keskeisesti myös erityiset ajankohtaiset rikos- ja häiriöilmiöt, kuten huumausaine- ja katujengirikollisuus sekä nuorten väkivaltarikollisuus, jotka vaativat poliisilta aktiivisia torjuntatoimia. Poliisin näkökulmasta yleisten paikkojen turvallisuus ja turvallisuuden tunne muodostuvat poliisin näkyvyydestä ja kyvykkyydestä sekä mahdollisuudesta suorittaa valvontaa, puuttua ja ennalta estää rikoksia ja häiriöitä.

Yleisten paikkojen valvonta on poliisin yhteiskuntarauhaa tukeva ja turvallisuutta sekä turvallisuuden tunnetta kohottava perustehtävä, jonka suorittaminen on tärkeää turvata. Tehtävä koostuu erityisesti tietoperusteisesti kohdennetusta häiriökohteiden valvonnasta ja nousevien rikosilmiöiden torjunnasta. Vaikuttavuuden aikaan saamiseksi tulee poliisilla olla mahdollisuus suorittaa valvontaa suunnitellusti, kohdennetusti ja säännöllisesti.

Poliisin toimintaedellytykset tulee turvata pitkäjänteisesti. Tämä luo vakautta perustoihin, toiminnan suunnitteluun sekä mahdollistaa tulevaisuudessa tehokkaan reagoinnin ja varautumisen niin perinteisiin kuin uusiinkin sisäisen turvallisuuden haasteisiin. Toimintaedellytysten turvaaminen ei tarkoita pelkästään henkilöstöä, vaan pitkäjänteisyys tulee ulottaa myös toiminnassa tarvittavien tukitoimintojen ja tarpeiden, kuten tietojärjestelmien, ajoneuvokaluston, toimitilojen ja muiden pitkäaikaisten sitoumusten kattamiseksi. Myös poliisin reservi tulee huomioida yhtenä keskeisenä jatkokehittämisen kohteena tulevaisuudessa.

2.3 Sisäisen turvallisuuden selonteosta

Sisäisen turvallisuuden selonteossa esitettyyn kuvaukseen voidaan yhtyä toimintaympäristöstä ja pitää tervetulleina ja tarpeellisina sisällön painotuksia sekä tavoitteita, jotka vastaavat pitkälti niitä, jotka myös poliisissa on tunnistettu tärkeiksi.

On ensisijaisen tärkeää, että lainsäädännön kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota päivittäisen poliisitoiminnan turvaamiseen, jolla on merkittävä osuus sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä. Poliisilla tulee olla lainsäädännön tuki ja riittävät työkalut

suoriutua poliisin perustehtävistä siten, että se pystyy käyttämään resurssejaan oikeasuhtaisesti eri asioiden käsittelyyn ja antamaan riittävän vasteen niin arjen haasteisiin kuin kaikkein vakavimpien uhkaskenaarioiden mukaisiin tilanteisiin valvonta- ja hälytystoiminnassa sekä rikostutkinnassa. Poliisilla on oltava työkalut, joilla voidaan varmistaa rajallisten resurssien käyttö sekä rikosprosessin tehokkuus ja resurssien suuntaaminen mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.3.1 Rikosten ennaltaehkäisy ja rikosvastuu

Rikosten ennaltaehkäisyn tärkeitä painopisteitä ovat muun muassa jatkuva tilannekuvan ylläpito yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa sekä tarvittavat toimivaltuudet ja välineet, jotta yhteiskunnan haitallisia ilmiöitä ja kansainvälisiä rikollisuuteen liittyviä trendejä pystytään tunnistamaan riittävän ajoissa. Monelta osin poliisin tilannekuva ja toimivaltuudet ovat hyvällä tasolla, mutta kehityskulku esimerkiksi katujengien osalta saattaa muuttua hyvin nopeasti negatiiviseen suuntaan, jolloin poliisilla tulee olla kyvykyys reagoida muutoksiin nopeasti. Poliisissa on tunnistettu ilmiönä nuorten rikollisuuden ja katujengien väliin sijoittuva nuorten väkivaltarikollisuus, joka poikkeaa tavanomaisesta nuorison harjoittamasta rikollisesta toiminnasta. Tämä, yhdessä muun väkivaltarikollisuuden kanssa, osaltaan selittää julkisilla paikoilla tapahtuneiden väkivaltarikosten kasvun. Ampumaseiden, räjähteiden ja teräaseiden hallussapidot julkisilla paikoilla ovat myös kasvaneet merkittävästi, ja takaamalla poliisille riittävän tehokkaat keinot ja toimivaltuudet näiden poistamiseksi edistäisi poliisin kykyä puuttua kyseisiin tekoihin tehokkaasti ja estää väkivaltarikollisuutta.

Sisäisen turvallisuuden selonteon toimenpiteiden ja linjausten voidaan todeta kattavan pitkälti poliisin tunnistamia tarpeita. Ennaltaehkäisyyn ja rikosvastuun toteutumisen kannalta korostamme lainsäädännön ja toimivaltuuksien kehittämiseen liittyviä toimia. Tällaisia ovat muun muassa rikostiedustelulainsäädännön kehittämiseen liittyvät toimet, poliisin tiedonvaihdon turvaaminen, uusimuotoisten rikollisten verkostojen, kuten katujengien, torjunnan edellyttämä lainsäädäntö huomioiden vakavimman rikollisuuden uudet aluevaltauksat, kuten rikollisuuden ostopalvelut ja toiminnan verkostomainen luonne.

Tarpeellista on myös toimeenpanna tehokkaasti muun muassa järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta ja toimenpideohjelmasta vuosille 2025-2030 annettu valtioneuvoston periaatepäätös sekä asiaa koskevat lainsäädäntöhankkeet. Huumausainerikollisuuteen ja siihen liittyvien lieveilmiöiden torjumiseksi pidetään tärkeänä, että tulevaisuudessa asia huomioidaan esimerkiksi konkreettisia toimia sisältävällä valtakunnallisella huumausainetorjuntaohjelmalla. Vallitsevassa huumausainetilanteessa on kysymys yhteiskunnallisesta tilanteesta, jonka torjuminen edellyttää valtakunnallista, viranomais- sekä muiden toimijoiden roolit ja vastuut määrittävää torjuntaohjelmaa tai -strategiaa.

Hyvänä voidaan pitää sitä, että sisäisen turvallisuuden selonteossa on otettu esiin rikostiedustelulainsäädännön kehittämisen tarpeet. Rikostiedustelulainsäädäntöä kehittämällä mahdollistetaan nykyistä tehokkaampi puuttuminen järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan ennen kuin se vakiinnuttaa toimintaansa yhteiskunnan rakenteisiin.

On erittäin tärkeää, että lainsäädännöstä poistetaan poliisin ja muiden viranomaisten sekä yksityisten välisen tarkoituksenmukaisen tiedonvaihdon lainsäädännölliset esteet. Poliisin tulee saada tiedonvaihtosäätelynsä siihen muotoon, että se pystyy sisäisen turvallisuutemme päävastuuviranomaisena hoitamaan tehtävänsä asiaan kuuluvalla ja lain edellyttämällä tavalla. Tärkeää on turvata tässä myös tiedonvaihto sosiaali- ja terveydenhuoltopuolelta.

Sisäisen turvallisuuden selonteossa kyberrikollisuus nähdään pitkälti osana muuta rikollisuutta. Tosiasiassa se muodostaa ensisijaisesti oman kokonaisuutensa, jonka merkitys ja painoarvo kasvavat niin kansallisesti kuin kansainvälisesti teknologisen kehityksen ja yhteiskunnan digitalisoitumisen myötä jatkuvasti. Merkittävimpänä muutoksena aiempaan on tekoälyn vaikutus kyberrikollisuuden monimuotoistumiseen ja hyökkäyspinta-alan kasvuun. Tämä tulee huomioida myös riittävässä resurssoinnissa sekä lainsäädännön kehitystyössä.

Kriittisen infrastruktuurin suojaamisessa ja siihen liittyvässä mahdollisen rikosvastuun toteutumisessa on tärkeä huomioida oikea-aikainen tiedonsaanti kolmansilta osapuolilta. Kriittiseen infrastruktuurin kohdistuvat häiriöt ja poikkeamat tulisi viiveettä saattaa poliisin tietoon, mikä ei aina toteudu. CER-direktiivin ilmoitusvelvollisten tekemät häiriö- ja poikkeamailmoitukset valvoville viranomaisille tulisi välittää myös operatiivisesti toimivaltaiselle vaste- ja rikostorjuntaviranomaiselle, joka yleensä on poliisi, millä vielä varmistettaisiin tiedon välittyminen.

Kriittisen infrastruktuurin suojaamisessa tulee ottaa huomioon erityisesti myös Ahvenanmaa. Ahvenanmaan kautta kulkee muun muassa tärkeitä energia-, tietoliikenne- ja meriyhteyksiä ja erityisesti hybridivaikuttamisen kohdalla on erikseen todettava, että Ahvenanmaa on erityisesti sijaintinsa ja demilitarisointinsa vuoksi tärkeä myös Suomen sisäiselle turvallisuudelle. Suomen turvallisuuden kannalta Manner-Suomen poliisi on tärkeä toimija Ahvenanmaalla. Toimivaltasäännökset valtakunnan poliisin sekä Ahvenanmaan poliisiviranomaisen välillä tulisi saattaa ajantasaiseksi ja nykytilannetta huomioivaksi toimivaltuuksien sekä tehtävienjaon suhteen. Lisäksi Ahvenanmaahan liittyviä kielellisiä velvoitteita tulisi kehittää operatiivisen toimintakyvyn varmistamiseksi kaikissa tilanteissa.

Selonteossa on mainittu miehittämättömiin ilma-aluksiin liittyvän vastatoiminnan turvaaminen lainsäädäntöä kehittämällä, mikä on erittäin tärkeää poliisin yleensä ollessa ensivasteviranomainen. Poliisi näkee lainsäädännön kehittämisen yhtenä tärkeänä osana kyvykkyyden parantamista, mutta haluaa korostaa, että vastatoiminnan kyvykkyys ei muodostu pelkästään ajantasaisesta lainsäädännöstä vaan edellyttää merkittävää taloudellista panostusta toimintaan liittyvän suorituskyvyn rakentamiseen.

2.3.2 Rikosprosessiketjun kehittäminen ja oikeusturva

Rikosvastuun toteutumiseen ja rikosprosessiketjun toimintaan vaikuttaa tällä hetkellä raskas, hidas sekä yhteiskunnalle kallis rikosprosessi vähäisten rikosten, etenkin omaisuusarvoltaan pienten omaisuusrikosten osalta. Prosessi tulisi saada tarkoituksenmukai-

semmäksi etenkin, kun yleisesti rikosten tietoteknistyminen, monimutkaistuminen ja kansainvälistyminen vaikeuttavat rikosten tutkintaa ja pidentävät jo entisestään esitutinnan kestoja. Edellä mainitut seikat osin heikentävät rikosten selvitystasoa ja lisää kuormitusta rikosten tutkinnassa, minkä lisäksi massarikosten osalta prosessi kuormittaa entisestään kuormittunutta järjestelmää.

Rikosprosessiketjun kehittämistä tulisi tehdä yhteistyössä koko prosessin toimijoiden kesken, jotta saadaan vaikuttavia ja pitkäkestoisia tuloksia. Lainsäädäntöä olisi tarpeen kehittää siten, että vähäisten rikosasioiden käsittelyä voitaisiin käsitellä rikosprosessin ulkopuolella tai rikosprosessissa kevennetyssä menettelyssä. Tämä olisi perusteltua sekä rikosprosessin viimesijaisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden takia, sekä sen turvaamiseksi, että esitutinnan resursseja pystytään kohdentamaan yhteiskunnan ja yksilön kannalta vakavampien, esimerkiksi valtion turvallisuutta uhkaavien tai henkeen ja terveyteen kohdistuvien, kiireellisten rikosten käsittelyyn. Tämä keventäisi myös rikosprosessiketjun muita toimijoita.

Lisäksi kansallista rikosprosessisääntelyä olisi syytä tarkentaa siten, että se ottaisi huomioon paremmin esitutinnan digitalisoitumisen ja järjestelmäkehitykset, koska nykyinen sääntely on pääosin valmisteltu silloin, kun viranomaisten asiakirjoja on käsitelty vielä paperisina. Lainsäädäntö pitäisi olla tulevaisuudessa sellainen, että se mahdollistaa digitalisoitumisen tuomat kehittämis- ja tehostamisratkaisut rikosprosessiin. Niin ikään on tärkeä kiinnittää huomiota prosessia huomattavasti kuormittaviin vanhoihin lainsäädäntöihin, kuten julkisuusääntelyyn, jota tulisi keventää viranomaisnäkökulmasta.

Tulevaisuudessa on syytä kiinnittää huomiota myös oikeus- ja sisäministeriön hallinnonalojen keskinäisen yhteistyön kehittämiseen. Esimerkiksi järjestelmäkehitystä tehdään eri viranomaisissa toisistaan erillisesti, minkä seurauksena esimerkiksi rikosprosessiviranomaisten uudetkaan järjestelmät eivät keskustele tarpeeksi hyvin keskenään. Tämä heikentää rikosprosessin sujuvuutta ja eri viranomaisten toiminnan kehittymistä.

2.3.3 Kyberturvallisuus ja -rikollisuus sekä tekoäly

Suomen kyberturvallisuuden uhkataso on pysynyt kohonneena. Poliisin tutkinnassa on useita merkittäviä organisaatioihin kohdistuneita kokonaisuuksia. Samalla kuitenkin suuri osa poliisille ilmoitetuista tietoverkkorikoksista liittyy yksittäisten henkilöiden sosiaalisen median tileihin, sähköpostitileihin tai vastaaviin alustoihin kohdistuneisiin tietomurtoihin. Erilaiset rikollisen palveluteollisuuden muodot ovat edelleen lisääntyneet verkkoympäristössä. Rikollisten palveluiden kautta hankitut tuotteet mahdollistavat kyberrikosten tekemisen ilman teknistä osaamista, yleensä erittäin edullisesti. Koko rikoksen voi teettää palveluna, joka madaltaa käyttökynnystä ja lisää uhkapotentiaalia. Uudenlaisia rikollisia palveluita syntyy jatkuvasti, ja niissä yhdistyy usein fyysinen ja verkkomaailma.

Kyberrikolliset hyödyntävät tekoälyä muun muassa automatisoidakseen phishing-hyökkäyksiä (tietojenkalastelu), identiteettivarkauksia ja kiristysohjelmia. Tekoäly mahdollistaa jatkuvasti nopeamman ja tehokkaamman tavan hyödyntää haittaohjelmia. Tekoälyn avulla voidaan luoda yhä uskottavampia valeidentiteettejä, syväväärennys- eli deepfake-

videoita ja kohdennettuja tietojenkalastelu- eli phishing-yrityksiä. Sosiaalinen hakkerointi helpottuu ja nopeutuu tekoälyn kehityksen myötä. Henkilökohtaisen datan ja yksilöllisten biologisten tunnisteiden hyväksikäyttö on jo lisääntynyt. Nämä tiedot ovat yksilön henkilökohtaisimpia tietoja, ja kehittyvän teknologian myötä yhä merkittävämmässä roolissa kyberrikollisuudessa.

Myös tietoverkkoavusteisten petosten määrä on viime vuosina jatkanut kasvuaan. Erityisesti tietojenkalasteluun liittyvä rikollisuus on yleistynyt niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Tietojenkalastelua tekevät rikolliset toimivat ammattimaisesti ja verkostoituvat tehokkaasti yli valtioiden rajojen. Vuoden 2024 lopulla ja vuoden 2025 aikana on Suomessa tullut ilmi useita tietomurtoja ja niihin liittyviä kiristyskiä sekä sijoituspetoksia, kuten kryptovaluuttahuijauksia.

Poliisi ja erityisesti Keskusrikospoliisi on panostanut ja panostaa merkittävästi kyberrikostorjuntakyvykkyteensä. Uuden teknologian ja uudenlaisten toimintatapojen hyödyntämiseen tähtäävän kehittämisen jatkuvuuden turvaaminen suunnitelmallisesti nähdään välttämättömänä. Digitalisaatio muuttaa rikollisuutta ja siksi sen torjunta edellyttää aivan uuden tyyppistä osaamista ja uudenlaisia työvälineitä. Digitalisaatio tarjoaa rikostorjunnalle myös uusia mahdollisuuksia. Kyvykkyuden kehittäminen edellyttää kuitenkin riittäviä resursseja koskien sekä henkilöstövoimavaroja että investointityyppejä tarpeita ja niiden osalta rahoitusta myös päivitys- ja ylläpitokuluihin. Nykyisessä turvallisuusympäristössä hybridi- ja kyberuhkien suorituskykyjen kehittämisen yhteisesti eri viranomaisen kesken on välttämätöntä.

Poliisin verkossa toimimisen kyvykkyyttä tulee kehittää. Verkossa toimimisen kyvykkyys muodostuu erityisesti valvonnasta, rikostiedustelusta, rikostutkinnasta ja varojen jäljityksestä. Verkossa toimimisen kyvykkyteen liittyy rinnasteisena tekoälykyvykkyys. Poliisilla ja yleisestikin viranomaisilla tulee olla käytössään tehokkaat tekoälytyökalut laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi. Lainsäädännön tulee mahdollistaa tekoälyn käyttäminen mahdollisimman laajasti ja tarkoituksenmukaisesti. Sekä verkossa toimimisen että tekoälykyvykkyuden varmistaminen edellyttävät taloudellisia resursseja, jotka muodostuvat erityisesti työkaluista ja koulutuksesta. Sen lisäksi, että tekoäly on tunnistettava sisäistä turvallisuutta vaarantavana seikkana, on se tunnistettava yhtenä sisäisen turvallisuuden viranomaisen torjuntakeinona.

Sen lisäksi, että kybermaailma on tulevaisuutta, se on kiinteä osa nykyaikaa. Tästä syystä kyberrikostorjunta on huomioitava tärkeänä, itsenäisenä osana sisäistä turvallisuutta, ja edellä mainitut seikat tulee huomioida myös riittävässä resurssoinnissa sekä lainsäädännön kehitystyössä.

2.3.4 Viranomaisyhteistyöstä

Kuten joulun 2024 ja uuden vuoden 2025 Itämeren kaapelirikkoihin liittyvät viranomaisen torjuntatoimet osoittavat, Suomen turvallisuuden kannalta keskeistä on toimiva, monenkeskinen viranomaisyhteistyö. Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat ensivaste

monissa uhissa aina arkipäivän onnettomuuksista vakaviin turvallisuusuhkiin ja poikkeusoloihin, ja niillä on keskeinen rooli, vastuu ja toimivalta myös sellaisten ulkoisten uhkien torjunnassa, jotka eivät ole sotilaallisia. Lisääntyneen hybrdivaikuttamisen myötä on yhä tärkeämpää, että viranomaisilla on kyky ja edellytykset toimia kaikenlaisissa, vaikeastikin ennakoitavissa tilanteissa. Myös sodan uhkaan ja aseellisen konfliktin mahdollisuuteen on varauduttava koko yhteiskunnan toimesta. Suomalaisten viranomaisten vastetta on kehitetty siten, että ne kykenevät torjumaan hybridiuhkia, joita ei tilanteen alkuvaiheessa ole mahdollista tunnistaa valtiollisiksi. Turvallisuusviranomaisten yhteistyö poliisin ylläpitämän keskitetyn tilannekuvan muodostamisessa tukee hybrdivaikuttamisen torjuntaa. Yksi hybriditilanteisiin keskeisesti liittyvä suorituskyky ja resurssi on poliisin miehittämättömän ilmailun vastatoimintakyky, jonka kehittämiseen olisi välttämätöntä tulevana vuosina kohdentaa rahoitusta.

Merellisten riskien ja häiriötilanteiden hallinta edellyttää toimivaltaisilta viranomaisilta hyvää merialueen tilannekuvaa, toimintakykyistä ja nopeaa vastetta, sopivaa ja ajantasaista teknologiaa, toimivaltuuksien kehittämistä sekä toimivaa kansallista ja kansainvälistäkin yhteistyötä. Lainsäädännön osalta on tunnistettu, että merialueella tapahtuviin tilanteisiin tarvitaan päivityksiä säännöksiin erityisesti talousvyöhykkeellä toimimisen osalta.

Poliisi on ainoa siviiliviranomainen hybridiuhkien torjunnassa. On tärkeää pitää yllä ja kehittää poliisin hybridiuhkatorjunnan suorituskykyä myös siksi, että ei-sotilaallisen toimijan suorittamassa hybridiuhkatorjunnassa eskalaatioriski pysyy matalana. Vastaavasta syystä hybridiuhkien torjuntaoperaatio tulee jatkossakin suorittaa poliisin johtovastuulla ja pääasiallisesti poliisin toimivaltuuksin.

Haasteena on lisäksi tunnistettu, että poliisin ja muiden sisäisen turvallisuuden viranomaisten sekä Puolustusvoimien väliltä puuttuu viestijärjestelmä, jolla tiettyjä turvallisuusluokiteltavia asiakirjoja voitaisiin siirtää sähköisesti viranomaisten välillä.

2.4 Taloudelliset ja resurssipoliittiset kysymykset

Valtion taloudellinen tilanne vaikuttaa myös poliisin tulevien vuosien määrärahoihin, vaikakin poliisi muun valtion turvallisuussektorin tavoin välttyi suurimmilta määrärahalleikkauksilta.

Poliisin toimintaedellytykset on turvattava kuitenkin pitkäjänteisesti. Tämä luo vakautta perustoimintaan, toiminnan suunnitteluun sekä mahdollistaa tulevaisuudessa tehokkaan reagoinnin ja varautumisen niin perinteisiin, kuin uusiin sisäisen turvallisuuden haasteisiin.

2.4.1 Henkilöstö

Poliisin tärkein resurssi on henkilöstö, joka on myös näkyvin osa poliisiorganisaatiosta. Motivoitunut ja ammattitaitoinen henkilöstö tekee poliisin tuloksen arjessa. Riittävällä henkilöresursoinnilla varmistetaan myös henkilöstön jaksaminen. Poliisin on oltava läsnä

kansalaisten arjessa paikasta riippumatta ja pystyttävä tarjoamaan palveluja kaikilla poliisitoiminnan osa-

Selonteossa esitetään tavoite siitä, että poliisin operatiivisen henkilöstön määrä kahden seuraavan hallituskauden aikana kasvaisi yhteensä 10 prosenttia, vähintään 8 800 henkilötyövuoteen. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan tavoite on kriittisen tärkeä, kun ottaa huomioon, miten keskeinen rooli riittävällä henkilöstöllä on poliisitoiminnan tavoitteiden toteutumisessa nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Tämä edellyttää lisärahoitusta yli vaalikausien. Poliisin reservi tulee myös huomioida yhtenä keskeisenä jatkokehittämisen kohteena tulevaisuudessa.

Vuonna 2026 tavoitteena on nostaa operatiivisissa tehtävissä toimivien henkilöiden määrää noin 90 htv:llä, jolloin kokonaishtv-määrä on 10 880 henkilötyövuotta. Rikosprosessiketjun toimivuuden ja oikeusturvan mahdollistamiseksi poliisi osoittaa lisäresursseja hallitusohjelman mukaisesti operatiivisiin tehtäviin painottaen nimenomaisesti rikostorjuntaa.

2.4.2 Muut menot

Toimintaedellytysten turvaaminen ei tarkoita pelkästään operatiivista henkilöstöä, vaan pitkäjänteisyys tulee ulottaa myös toiminnassa tarvittavien tukitoimintojen ja tarpeiden, kuten tietojärjestelmien, ajoneuvokaluston, toimitilojen ja muiden pitkäaikaisten sitoumusten kattamiseen (mm. operatiivista toimintaa tukevat hankinnat ja muut tukitoiminnot).

Poliisin ICT-, toimitila- ja muut hankintamenot ovat olleet voimakkaassa kasvussa. Syitä kasvuun on erityisesti poliisien määrän lisäämisen vaikutukset, digitalisaation edistäminen, toimitilojen korjaus- ja uudisrakentamisen myötä nousevat vuokrat sekä myös yleinen hintatason nousu, johon poliisi ei itse pysty vaikuttamaan.

Sisäisen turvallisuuden selonteon yhtenä toimenpiteenä ja linjauksena on esitetty, että poliisin toimintamenoihin tulisi ottaa käyttöön vuosittainen indeksitarkistus, joka korjattaisiin jälkikäteen vastaamaan todellista kustannustason nousua. Vuosittaisen indeksitarkistuksen käyttöönotto on erittäin kannatettavaa. Tällä tuettaisiin poliisin kokonaissuorituskykyä. Indeksikorjauksella kyettäisiin turvaamaan nykytasoa ylläpitävät hankinnat.

2.5 Yhteenveto

Yhteenvetona voi todeta, että selonteossa esitetyt resursseja koskevat toimenpiteet ja tavoitteet tukevat poliisin näkemystä. Yksin resurssien kasvattaminen ei kuitenkaan riitä. Toimintaympäristön muuttuessa tarvitaan mm. lainsäädännön muutoksia. Nämä edellyttävät ylivaalikautista sitoutumista. Kaikkien yhteiskunnan toimijoiden tulee toimia samaan suuntaan. Lisäpanostus kaikkiin sisäisen turvallisuuden toimijoihin on panostus yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen ja varautumiseen.

Ilkka Koskimäki, poliisiylijohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 10.02.2026 klo 11:51. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallitus/Esikunta

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi